

Shakespeare - komické plácování (DPB)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

21. XI 1979

Po premiéře v Divadle P. Bezruče

A největší z největších Shakespeare — není hoděn takové úcty, která nutí k přehnané pietě, šedí představení honosících se jen bohatými kostýmy a vznošenou recitací verše či slepičím výkladem krvavých historii a milostných her. Jeho hry jsou úzce spjaty s dobou svého vzniku, jsou reakcí na současnost a jejím výkladem. Na jevištích divadel Theatre nebo Globe byly jistě dennodenním živým materiálem, neustále se proměňujícím, vstřebávajícím popudy z reality doby a života lidí urozených i prostých. Geniální Shakespeareova schopnost zobecňovat všechno konkrétní, jasnozřivost filozofa a síla jeho dramatického talentu zabránily tomu, aby odkaz jeho her nebyl pro nás jen jakousi dobovou aktualitou, ale stal se opravdově gigantickým myšlenkovým a dramatickým pohledem na svět daleko přerůstající jakákoli omezení.

Shakespeare dodnes provokuje divadelníky na celém světě k hledání různých interpretačních klíčů k jeho hrám, vzrušuje množnost výkladu. Je idolem, prubířským kamenem i terčem. Ať už jsou jeho hry hrány na plátně nebo obra-

zovce, na jevišti, ať už je zpíván s vážností operních pěvců, tančen baletními soubory či roztančen v muzikálu — autor jako by zůstával nedotknut a jen s úsměvem přijímal, odmítal a usvědčoval. Neboť Shakespeare se

Omyl komedie

nedá zkazit — žádný soubor nemůže ublížit jeho hrám, ale jen sobě, jestliže se dopustí omylu v přístupu, výkladu a interpretaci.

Pokus o aktualizaci Shakespeara v DPB dokumentovaný premiérou Komedie plné omylů patří bohužel k těm pokusům více nepodařeným. Jistě — proč ne: pryč s dobovými kostýmy, nechť drábové mají sekery i samopaly a herci fotografují Efez jako turisté dvacátého století. I jazzová muzika se ve vystoupení orchestru DPB dobře poslouchá. Ale ono má to všechno dění na jevišti jeden drobný háček, malou vadu, snad jen nepatrný kaz: ono je bez smyslu a bez ducha, povrchní v citění a vnější v dění. Tady už vůbec nejde o Shakespeara a také to v jistém okamžiku přestává

být důležité. Ale o co musí jít je tvar, řád inscenace, a to i tehdy, je-li tímto řádem záměrná destrukce a recese sama pro sebe a o sobě. Jinak i na jeviště plně pobíhání, gagů a výkřiků je velmi nudná podívaná. Představení, které od režiséra P. Palouše přinejmenším překvapilo, neposkytlo ani potřebný prostor hercům, kteří povětšinou naplnili jen šablony své a jevištního dění. Se ctí se pokoušeli obstát O. Prajzner (Antifolus) a M. Šulc (Dromio) a také se jim to dařilo. Především proto, že dokázali najít míru výrazových prostředků a udržet vztah k sobě, postavám, ale i situacím. Jejich hlavní ženské protějšky R. Rudnická a I. Kaslová naproti tomu použili jen nejpovrchnější arzenál hereckých vyjadřovacích možností.

Rozhodně ne s radostí, ale přece jen si člověk po skončení představení musel povzdechnout: škoda té hezké, vtipné, jiskřivé Shakespearovy Komedie plné omylů. Je to přece jen valký autor a dá se vykládat, ozřejmovat, rozkrývat, ale zevnitř své vlastní struktury. Nelze na něj pouze jako na kostru roubovat cokoli odjinud.

ŠÁRKA KOSKOVÁ

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

10. XII 1979

20. dne

Divadlo Petra Bezruče uvádí Komedii plnou omylů od W. Shakespeara. Na snímku V. Dvořáka zleva Růžena Rudnická, Ota Prajzner a Ivana Kaslová.

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků

Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

ze dne 27. XI. 1979

CIZINCÍ V EFEZU

Shakespearovu KOMEDII PLENOU DROMIOU uvedlo Divadlo Petra Bezručky v režii Pavla Palouše na scéně Marty Roszkopfové a s hudbou Jana Tomšička. V pestré a dynamické inscenaci není nouze o režijní fantazii ani o pokus dramaturgicky nekonvenčně bruce využít. Víme, že komedie mladého Shakespeara si ještě nedávno vyžádala náležitou pozornost a podobně aktualizované postavy dráha, kata a strážník, ale především mizanscena úvodního obrazu, v níž proti vladaři sedícímu na balkóně stojí efezský lid v hledišti a dožaduje se smrti zesměšněného Syrakusana (J. Horák). V dalším průběhu inscenace se prvky aktualizující (zvláště v kostýmech a hudbě) mísí s fantastickými (dekorace a chůze) a komické s groteskními. Jednotlivci záměr však dlouho není zřetelný; na jeho objasnění trpělivě čekáme vlastně až do konce představení.

V závěrečné scéně obyvatelé Efezu ve zvířecích maskách uzavírají syrakuského Antifola i Dromia do kruhu a nepouští je, pokud i oni nemají zvířecí hlavy. Hraje se tedy o nesmířitelnosti a nutnosti přizpůsobit se? Je bloudění obou cizinců v labyrintu efezských uliček motivováno intolerancí místních starousedlíků? Podle závěru to tak vyhlíží. Jenomže hra sama je o

něčem jiném. A chce-li ji režisér podržít svému záměru, pak by musel její text vydatně retušovat. Což také spolu s dramaturgi učinil.

Představení se hraje půldruhé hodiny bez přestávky. Shakespearova komedie je tedy krácena a v zánrovém posunu jednak odlišována. Dramaturgickou redukci a režijní stylizaci se pak obnažuje mechanismus bloudění, řetěz omylů přestává být jen důsledkem rozmarných nahodilostí a stává se produktem mechanismu společenského, jehož hybnou silou jsou nelaskavé vztahy lidí. Jestliže Shakespearova Komedie plná omylů má ještě charakter slunného divadla humanistického, pak právě tento její rys je v inscenaci Divadla Petra Bezručky eliminován. Efezský kolotoč je roztáčen dehumanizovaným strojem. Odtud pak zpětně chápeme i onu bezcitnou úvodní scénu, i ty boschovské nestvůrky na panelech výpravy, i funkci chóru i pojetí vladaře a jeho pochopů. Jedno zapadá do druhého, jak už to v Paloušových domyšlených inscenacích bývá zvykem. Jan v jednom případě soukolí selhává. Je to v závěru, jenž je u Shakespeara plný smířlivého objasnění a pochopení nešťastných zápletek. Jenže efezský vévoda v Paloušově režii na něj schopen přistoupit na smírčí stůl si nad hlavou z pistolky, ale více nedokáže. Proto je nutné přidat onen závěrečný konformistický taneček, v němž jsou Syrakusané přijati do efezské obce, ovšem za cenu ztráty vlastní identity.

Koncepce však netlumí jen Shakespearovu básnivost. Je jí obětováno víc — charakterů postav. O. Prajzner a M. Šulc hrají dvojrole obou Antifolů i Dromia. Zároveň Prajzner odlišuje efezského větší mírou sebevědomí a chlapecké tvrdosti, rozdílů u obou sluhů Sulcových, hraných pružně a měkce, s vtipem i vkusem, nejsou patrné. V ženských rolích je z nových členek souboru R. Rudnická o poznání komediálnější než herečky křehčí I. Kaslová. Většina ostatních herců hraje po dvou postavách, odlišovaných jen vnějšími znaky. Vzniká tak pestrá galerie figurek, leč jejich lidské zámezi, obsažené v nich už od prapůvodních antických předloh, zůstává nezjeveno. A proto je v představení tak málo humoru.

Z divadla odcházíte sice zaujatí zajímavým inscenačním pokusem, ale pabavení máte, než by se u této komedii očekávalo.

[e]

Shakespeare Komedie plná omylů

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA (VFB)

odbor výstřižků

Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

11 9. XI. 1978

9. LISTOPADU se v Divadle Petra Bezruče uskutečnila premiéra hry W. Shakespeara Komedie plná omylů. Na snímku Vladimíra Dvořáka je Ivana Kaslová a Růžena Bádnická, které vytvářejí ve hře hlavní ženské postavy.